

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 april 2009 en proposition med förslag till lag om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (RP 56/2009 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 12/2009 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Pekka Järviö, arbets- och näringsministeriet

- lagstiftningsråd Auli Valli-Lintu, finansministeriet
- biträdande direktör Riitta Lae, Patent- och registerstyrelsen
- landskapsombudsman Antti Iso-Koivisto, Finlands Kommunförbund
- professor Olli Mäenpää
- professor Kaarlo Tuori.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- justitieministeriet
- Ålands landskapsregering
- sametinget
- Egentliga Finlands förbund
- Finlands näringsliv
- Centralhandelskammaren
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Företagarna i Finland.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete. Genom lagen utfärdas behövliga nationella bestämmelser om tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete på en finländsk gruppering och om finländska sammanslutningars deltagande i en gruppering som har sitt registrerade säte i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen.

Medlemsstaterna i Europeiska unionen, deras regionala och lokala myndigheter och vissa andra offentligrättsliga sammanslutningar ska tillsammans kunna bilda en gruppering för att underlätta och främja det territoriella samarbetet mellan medlemmarna inom området regional utveckling.

I lagen föreslås bestämmelser om de uppgifter som kan ges en gruppering för territoriellt samarbete, om grupperingens medlemmar, om

en finländsk sammanslutnings anslutning till en finländsk och en utländsk gruppering, om registrering av en finländsk gruppering, dess verksamhet och förbjudande av verksamhet och om upplösning av en gruppering.

Propositionen hänför sig till Finlands medlemskap i Europeiska unionen. Förordningen om

en europeisk gruppering för territoriellt samarbete förutsätter att medlemsstaterna genomför de åtgärder som behövs för att säkerställa ett effektivt genomförande av den.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ett mål i den europeiska integrationen har varit att minska betydelsen av gränserna mellan medlemsstaterna. Den fria rörligheten för varor, tjänster, personer och kapital har framför allt gagnat den privata sektorn. Syftet med det aktuella paketet är att underlätta och främja det gränsöverskridande samarbetet mellan EU:s medlemsstater och det transnationella och interregionala samarbetet inom området regional utveckling. I propositionen lägger regeringen förslag till de nationella bestämmelser som behövs för att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006, nedan grupperingsförordningen, ska kunna tillämpas i Finland.

Genom den föreslagna lagen utfärdas nationella bestämmelser som komplettering till grupperingsförordningen. Förordningen är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna och tillåter inte avvikelser i den nationella lagstiftningen. Reglerna i förordningen får inte heller upprepas i den nationella lagstiftningen. Den nationella lagstiftarens kompetens sträcker sig alltså bara till de frågor som EU-förordningen lämnar öppna.

Grupperingsförordningen har bedömts av riksdagen i flera omgångar under beredningsfasen. Utskottet har kommenterat den i sina utlåtanden FvUU 39/2004 rd, FvUU 2/2005 rd, FvUU 34/2005 rd och FvUU 4/2006 rd. Utskottet har välkomnat möjligheten till gränsöverskridande förvaltningssamarbete men samtidigt framställt kritik särskilt mot kommissionens första förslag. Grundlagsutskottet har bedömt kommissionens ursprungliga förslag i sitt utlåtande GrUU 26/2005 rd. De ståndpunkter utskotten

framförde beaktades i den fortsatta behandlingen.

Avsikten med lagen är inte att föreskriva om offentliga sammanslutningars gränsöverskridande samarbete i allmänhet. Därmed kan grupperingsförordningen inte heller framöver utgöra grund för det i och för sig välfungerande finsk-svenska gränskommunala samarbetet mellan Torneå och Haparanda eller mellan svenska Övertorneå och finska Övertorneå.

Uppgifterna för en gruppering med finländska medlemmar är enligt den föreslagna lagen begränsade till genomförande av program eller projekt för territoriellt samarbete som medfinansieras av gemenskapen genom Europeiska regionala utvecklingsfonden eller Europeiska socialfonden. Utan finansiellt bidrag från EU får grupperingen vidta endast sådana samarbetsåtgärder som anges i artikel 6 i förordningen om Europeiska regionala utvecklingsfonden. Eftersom bara grupperingar som har finländska medlemmar kan ha sitt registrerade säte i Finland, gäller begränsningen samliga grupperingar som ska registreras i Finland.

Grupperingen ska kunna vara förvaltningsmyndighet för programmen inom målet europeiskt territoriellt samarbete och sköta det gemensamma tekniska sekretariatets uppgifter. Överenskommelse har redan nåtts om förvaltningsstrukturerna för programmen under strukturfondsprogramperioden 2007—2013. Det är alltså osannolikt att någon gruppering kommer att anförtros förvaltningsmyndighetsuppdrag under den pågående programperioden. Att bilda en finländsk gruppering före 2013 kan aktualiseras

främst när det gäller enstaka projekt för territoriellt samarbete.

Det återstår att se om den nya samverkansformen uppfyller de förväntningar som ställs på den särskilt inom de gamla västeuropeiska staternas regionalförvaltning. I Västeuropa, där pendlings- och serviceområdena redan länge har överskridit medlemsstaternas gränser, finns det behov av att ordna t.ex. kommunala tjänster i samarbete.

Eftersom grupperingarnas uppgifter i praktiken är begränsade till åtgärder för regional utveckling är det helt befogat att arbets- och näringsministeriet blir den behöriga myndighet som godkänner en finländsk sammanslutnings anslutning till en gruppering. Ur ett kommunalt självstyrelseperspektiv är det relevant att också en kommun eller en samkommun kan vara medlem i en gruppering. Att det är en statlig myndighet som godkänner medlemskapet begränsar kommunernas avtalskompetens, vilket är betydelsefullt med tanke på den kommunala självstyrelsen. Sakkunniga som utskottet hört hävdar emellertid att det finns godtagbara och tungt vägande skäl för den föreslagna begränsningen om man utgår från de konstitutionella principerna för Finlands suveränitet och myndigheternas avtalskompetens.

Sammanfattningsvis anser utskottet propositionen vara behövlig och ändamålsenlig och tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Lagstiftningsordning

Enligt grundlagsutskottets utlåtande kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Förslag till beslut

Utskottet föreslår

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 29 maj 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tapani Tölli /cent
medl. Thomas Blomqvist /sv
Maarit Feldt-Ranta /sd
Rakel Hiltunen /sd
Heli Järvinen /gröna
Anne Kalmari /cent
Oiva Kaltiokumpu /cent
Ilkka Kantola /sd

Timo V. Korhonen /cent
Outi Mäkelä /saml
Petri Pihlajaniemi /saml
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Unto Valpas /vänst
ers. Johanna Ojala-Niemelä /sd
Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.